

Сања Петровић Годосијевић
ugansp@gmail.com
Институт за новију историју Србије

О положају жене у окупираној Србији

Жена у окупираној Србији 1941-1944 / Љубинка Шкодрић. – Београд : Архипелаг, Институт за савремену историју, 2020 (Београд : Донатграф). – 596 стр. ; 21 см. – ISBN 978-86-523-0314-4

Књига *Жена у окупираној Србији 1941–1944*. Љубинке Шкодрић, научне сараднице Института за савремену историју, представља резултат дугогодишњег истраживања о положају и улози жена као маргинализоване групе у друштвеним и политичким процесима на територији немачке окупационе зоне у Србији, у периоду од 1941. до 1944. године. Књига је настала на основу рукописа докторске дисертације под насловом *Положај жене у окупираној Србији 1941–1944*, одбрањене 2015. године на Филозофском факултету Универзитета у Београду.

Ауторка је ушла у сложено истраживачко поље феномена који су до сада у српској и југословенској историографији обрађивани само парцијално. Књигу чине следећа поглавља: уводно, „Положај жене до Другог светског рата”, потом пет средишњих поглавља – „Жена и нацизам”; „Друштвени положај жене под окупацијом”; „Жена и равногорски покрет”; „Жена и народноослободилачки покрет”; „Епилог”; и закључне напомене, после којих следе списак извора и литературе, као и драгоцен именски регистар.

Истраживачка ширина ове студије огледа се у осветљавању доминантних идеолошких наратива и политичких пракси које су обележиле Европу и свет у тридесетим и четрдесетим годинама 20. века, с посебним акцентом на период Другог светског рата (1939–1945), а то су: фашизам и нацизам, антифашизам, комунизам, колаборација, политика колаборационистичке владе Милана Недића, политика Равногорског (четничког) покрета, политика Народноослободилачког покрета Југославије. Уз то, ауторка се бави, у нашој историографији често занемариваним, контекстом историје рода. Овде су те теме: друштвени положај жена у Србији, женско питање у Краљевини Југославији, положај жена

у Трећем Рајху, репресија над женама, интимне везе жена са припадницима окупационих и колаборационистичких снага, жене као припаднице оперативних и позадинских јединица Равногорског и Народноослободилачког покрета Југославије, свакодневни живот жена, њихово школовање, запослење, љубавни и брачни живот, брига о деци.

Монографија је настала на основу богате грађе из Архива Југославије, Архива Србије, Војног архива, Историјског архива Београда, Историјског архива Ужице, Архива Матице српске и приватних архива. Истраживање се заснива и на објављеним историјским изворима, мемоарској грађи, штампи и периодици и страној и домаћој литератури.

Студију *Жена у окупираној Србији 1941–1944.* заједничким снагама су објавили издавачка кућа Архипелаг и Институт за савремену историју, што указује на претпоставку да тема којом се бавила ауторка може представљати значајно и интересантно штиво не само за стручну већ и за ширу читалачку публику. Томе у прилог говори и чињеница да је књига писана јасним и језгровитим језиком.

Јединствена и оригинална, студија Љубинке Шкодрић показује до које мере су положај и улога жена у друштву и политици лакмус за идентификацију сложених, понекад и противуречних, дугорочних процеса у контексту српског и југословенског друштва, али и у контексту европских пракси.

Sanja Petrović Todosijević
uransp@gmail.com
The Institute for Recent History of Serbia

On the Position of Women in Occupied Serbia